

## АНОТАЦІЯ

**Радчук Т.М. Механізми публічного управління інноваційним розвитком економіки.** – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

*Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 281 – Публічне управління та адміністрування. Національний університет «Чернігівська політехніка» МОН України, Чернігів, 2021.*

Дисертація присвячена теоретико-практичному вирішенню наукового завдання щодо удосконалення механізмів публічного управління інноваційним розвитком економіки України. У роботі сформовано понятійно-категоріальний апарат наукового дослідження шляхом визначення понять, як «інновації», «інноваційний розвиток», «механізми публічного управління інноваційним розвитком економіки». Розкрито теоретичні засади формування механізмів публічного управління інноваційним розвитком економіки та обґрунтовано практичні рекомендації його удосконалення. Систематизація принципів інноваційного розвитку економіки дозволила визначити функції та практичні завдання суб'єктів механізмів публічного управління.

Представлено систему класифікації механізмів публічного управління інноваційним розвитком економіки та детально описано організаційний, економічний, правовий, інформаційний та соціальний механізми, які регулюють напрямки діяльності їх суб'єктів. Визначено вектори забезпечення державної підтримки інноваційної активності вітчизняних суб'єктів господарювання в сучасних умовах формування економіки знань і глобалізації.

Проаналізовано кількісні показники та динаміку інноваційного розвитку економіки України. В дослідженні визначено, що ключовими напрямками фінансового забезпечення державної інноваційної політики в більшості держав є бюджетне фінансування та інвестиційні кошти. Доведено,

що саме фінансове забезпечення формує потенціал інноваційного розвитку, сприяє збереженню людського капіталу та економічного розвитку держави.

Здійснена оцінка механізмів публічного управління інноваційним розвитком економіки вказує, що зниження інноваційної активності спричинене відсутністю чітких орієнтирів науково-технічного прогресу.

Проаналізовано, що основною проблемою вітчизняного інноваційного розвитку є відсутність практичного впровадження інновацій. Ця проблема спричинена необґрунтованою фінансово-кредитною політикою країни. Інноваційні розробки не можуть бути впроваджені на рівні суб'єктів господарювання через відсутність у них необхідних фінансових ресурсів. Через недосконалість системи державного регулювання грошово-кредитної політики, відсутність коштів на діяльність наукових організацій та наукових проєктів, суттєво стримується науково-технічний розвиток країни, ускладнюється процес розробки та впровадження інновацій.

Ідентифіковані причини технологічної відсталості національної економіки: міграція інтелектуальної еліти за кордон, через вплив економічних, політичних, економічних та інших чинників, які не забезпечують достойні умови оплати праці; скорочення фінансування наукових організацій, та інноваційних проєктів, що стримує процес розробки інновацій; недосконалість роботи банківського сектору економіки, та державного регулювання податкової політики. Вирішення визначених проблем дозволить підвищити рівень інноваційної активності суб'єктів господарювання економіки країни та позитивно позначиться на їх розвитку.

Доведено, що інновації відіграють важливу роль у формуванні конкурентоспроможної економіки сприяючи зростанню продуктивності праці шляхом вдосконалення виробничих процесів та впровадження високоякісної продукції. На основі дослідження виокремлено напрями інноваційної діяльності суб'єктів господарювання та встановлено, що в епоху діджиталізації, зростання глобальної конкурентоспроможності стимулюється реалізація потенціалу інноваційного розвитку економіки, за допомогою впровадження енергозберігаючих технологій, економіки знань, створення інноваційних кластерів.

Здійснено систематизацію зарубіжних наукових досліджень та існуючих моделей інноваційного розвитку економіки. Проаналізовано світові тренди та динаміку впливу інноваційного розвитку на економіку європейських країн. Сформовано напрями удосконалення механізмів інноваційного розвитку економіки з урахуванням зарубіжної практики.

Окреслено необхідність використання форм державно-приватного партнерства як дієвого інструменту механізмів публічного управління інноваційним розвитком економіки, що визначає взаємодію держави, науково-дослідних установ, бізнесу та громадськості. Встановлено, що належне інституційне забезпечення реалізації форм державно-приватного партнерства створить умови для залучення необхідних фінансових ресурсів у економіку країни та сформує її конкурентні переваги в довгостроковій перспективі.

Достовірність отриманих результатів підтверджується використанням значного масиву економіко-статистичної, законодавчої, нормативної та методичної інформації. До найвагоміших результатів, які визначають наукову новизну дослідження та особистий внесок дисертанта, належать:

1) наукові підходи до розробки комплементарної моделі публічного управління інноваційним розвитком економіки, яка побудована на взаємодії держави, науково-дослідних установ, бізнесу і громадськості та є передумовою для ідентифікації стратегічних напрямів забезпечення інноваційного розвитку економіки шляхом системного поєднання фіскальної, інституційної, грошово-кредитної, бюджетної, нормативної, зовнішньоекономічної сфер орієнтуючись на досягнення соціо-еколого-економічних ефектів;

2) уточнення дефініції «механізм публічного управління інноваційним розвитком економіки», сутність якої була визначена як сукупність ключових дій, засобів, стимулів та інститутів, за допомогою яких держава впливає на інноваційний розвиток суспільства для досягнення поставлених цілей економічного розвитку;

3) вихідні положення щодо реалізації механізмів публічного управління інноваційним розвитком економіки України, що дозволило виділити інституційно-інформаційний механізм, який забезпечує створення норм, правил та інститутів, орієнтованих на регулювання взаємодії органів державної влади та бізнесу в питаннях своєчасного та якісного надання інформації, необхідної для прийняття науково обґрунтованих рішень та реалізації інноваційної стратегії країни;

4) класифікація принципів інноваційного розвитку економіки, яка на відміну від існуючих, дозволила за допомогою системного підходу виділити нову класифікаційну ознаку за оцінкою ефективності інноваційного розвитку економіки країни, окремих регіонів та принципи специфічності, структурної перебудови, взаємопоєднання, модернізації;

5) систематизація зарубіжних моделей інноваційного розвитку, яка дозволила виокремити пріоритетні напрямки для вітчизняних реалій, серед яких пріоритетність впровадження інновацій над традиційним виробництвом, забезпечення свободи науки та техніки, правовий захист інтелектуальної власності, фокусування фінансових ресурсів в пріоритетних сферах науково-технічного розвитку, активізації інноваційно-інвестиційного підприємництва шляхом передачі прав та обов'язків на місцевий рівень, розвиток міжнародного наукового співробітництва;

6) практичні рекомендації щодо формування напрямів удосконалення механізмів публічного управління інноваційним розвитком економіки України, основою яких є використання форм державно-приватного партнерства як ефективного інструменту механізмів реалізації національної інноваційно-інвестиційної політики, що визначає алгоритм взаємодії держави, науково-дослідних установ, суб'єктів господарювання та громадськості.

**Ключові слова:** інновації, інноваційний розвиток, економіка, механізми публічного управління інноваційним розвитком, органи державної влади, публічне управління, державно-приватне партнерство.

## ABSTRACT

**Radchuk T. Mechanisms of public management of innovative economic development.** – Qualifying research paper. – Manuscript.

*The thesis for a Philosophy Doctor degree in specialty 281 – Public management and administration. – Chernihiv Polytechnic National University, the Ministry of Education and Science of Ukraine, Chernihiv, 2021.*

The dissertation is devoted to the theoretical and practical solution of the scientific problem on improvement of mechanisms of public management of innovative development of economy of Ukraine. The conceptual and categorical apparatus of scientific research is formed in the work by defining concepts such as "innovation", "innovative development", "mechanisms of public management of innovative economic development". Theoretical bases of formation of mechanisms of public management of innovative development of economy are opened and practical recommendations of its improvement are substantiated. Systematization of the principles of innovative economic development allowed to determine the functions and practical tasks of the subjects of public administration mechanisms.

The system of classification of mechanisms of public management of innovative development of economy is presented and the organizational, economic, legal, informational and social mechanisms regulating directions of activity of their subjects are described in detail. The vectors of providing state support for innovation activity of domestic economic entities in the modern conditions of knowledge economy formation and globalization are determined.

Quantitative indicators and dynamics of innovative development of Ukraine's economy are analyzed. The study found that the key areas of financial support for public innovation policy in most countries are budget funding and investment funds. It is proved that the financial support forms the potential of innovative development, contributes to the preservation of human capital and economic development of the state.

The assessment of the mechanisms of public management of innovative economic development indicates that the decline in innovation activity is caused by the lack of clear guidelines for scientific and technological progress.

It is analyzed that the main problem of domestic innovation development is the lack of practical implementation of innovations. This problem is caused by the unjustified financial and credit policy of the country. Innovative developments cannot be implemented at the level of economic entities due to the lack of necessary financial resources. Due to the imperfection of the system of state regulation of monetary policy, lack of funds for the activities of scientific organizations and research projects, significantly hinders the scientific and technological development of the country, complicates the process of development and implementation of innovations.

The reasons of technological backwardness of the national economy are identified: migration of the intellectual elite abroad, due to the influence of economic, political, economic and other factors that do not provide decent wages; reduction of funding for research organizations and innovation projects, which hinders the process of innovation development; imperfection of the banking sector of the economy, and state regulation of tax policy. Solving the identified problems will increase the level of innovation activity of economic entities in the country and will have a positive impact on their development.

It is proved that innovations play an important role in the formation of a competitive economy, contributing to the growth of labor productivity by improving production processes and the introduction of high quality products. Based on the study, the areas of innovation of economic entities are identified and found that in the era of digitalization, growth of global competitiveness stimulates the realization of the potential of innovative economic development through the introduction of energy saving technologies, knowledge economy, creation of innovation clusters.

Systematization of foreign scientific researches and existing models of innovative development of economy is carried out. Global trends and dynamics of

the impact of innovative development on the economy of European countries are analyzed. The directions of improvement of mechanisms of innovative development of economy taking into account foreign practice are formed.

The necessity of using forms of public-private partnership as an effective tool of mechanisms of public management of innovative development of economy, which determines the interaction of the state, research institutions, business and the public, is outlined. It is established that proper institutional support for the implementation of forms of public-private partnership will create conditions for attracting the necessary financial resources to the country's economy and form its competitive advantages in the long run.

The reliability of the obtained results is confirmed by the use of a significant array of economic-statistical, legislative, regulatory and methodological information. The most important results that determine the scientific novelty of the study and the personal contribution of the dissertation include:

- 1) scientific approaches to developing a complementary model of public management of innovative economic development, which is based on the interaction of the state, research institutions, business and the public and is a prerequisite for identifying strategic areas of innovative economic development through a systematic combination of fiscal, institutional, monetary, budgetary, regulatory, foreign economic spheres focusing on achieving socio-ecological and economic effects;

- 2) clarification of the definition of "mechanism of public management of innovative economic development", the essence of which was defined as a set of key actions, tools, incentives and institutions through which the state influences the innovative development of society to achieve economic development goals;

- 3) initial provisions for the implementation of mechanisms for public management of innovative development of Ukraine's economy, which allowed to identify institutional and information mechanism that ensures the creation of norms, rules and institutions aimed at regulating the interaction of public

authorities and business in timely and quality information necessary for making scientifically sound decisions and implementing the country's innovation strategy;

4) classification of principles of innovative economic development, which, unlike the existing ones, allowed using a systematic approach to identify a new classification feature to assess the effectiveness of innovative economic development of the country, individual regions and the principles of specificity, restructuring, interconnection, modernization;

5) systematization of foreign models of innovative development, which allowed to identify priority areas for domestic realities, including the priority of innovation over traditional production, ensuring freedom of science and technology, legal protection of intellectual property, focusing financial resources in priority areas of scientific and technological development, active investment entrepreneurship through the transfer of rights and responsibilities to the local level, the development of international scientific cooperation;

6) practical recommendations for the formation of areas for improving the mechanisms of public management of innovative development of Ukraine's economy, the new of which is the use of public-private partnership as an effective tool for implementing national innovation and investment policy management and the public.

**Key words:** innovations, innovative development, economy, mechanisms of public management of innovative development, public authorities, public administration, public-private partnership.